

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Summa Jurisprudentiae Sacrae Universae, Seu Jus
Canonicum, Secundum quinque Decretalium Gregorii
Papae IX. Titulos explicatum**

Pichler, Vitus

Bibliopolarum Augustanorum, 1723

VD18 VD18 12190187-ddd

Tit. X. De his, quæ fiunt à Prælato sine consensu Capituli.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-98739](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-98739)

cessarii, qui ex præscripto Juris, & Voluntarii, qui libera Partium voluntate constituuntur. Inde autem non probatur, quod Capitulum succedat Episcopo solum in jurisdictione necessaria, & in nulla voluntaria, præsertim cum istud pugnaret cum Juribus supra citatis pro nostra assertionem.

7 Dico 3. Capitulum Sede vacante circa Beneficia Ecclesiastica generaliter potest ea, quæ ad ordinariam & necessariam jurisdictionem Episcopi spectant, non verò illa, quæ sunt jurisdictionis extraordinariæ & gratiosæ. Communis, desumpta ex c. 2. cit. c. un. b. t. in 6. c. 14. de Majorit. & c. 1. de Instit. in 6. Unde in specie potest 1. instituere præsentatos à Patronis. 2. confirmare vel cassare electiones eorum, quos confirmare vel repellere potest Episcopus. 3. conferre Beneficia, quæ debentur certæ ac determinatæ personæ, v. g. Clerico seniori ex certa familia. 4. conferre Beneficia ad Episcopum devoluta propter negligentiam collatoris ordinarii. Contrarium in hoc tenet Barb. loc. cit. n. 110. cum Abbate, Pirh. & Zoesius, utique ideo, quia censent, devoluta ad Episcopum beneficia ab eo non conferri jure ordinario, sed extraordinario. 5. conferre Beneficia, quæ vacant ex causa permutationis, postquam resignatio permutantium fuit acceptata ab Episcopo, non tamen collatio facta ab eodem, quia v. g. morte præventus est. 6. admittere resignationes Beneficiorum tam liberè, quam ex causa permutationis, vel in poenam factas. per Extrav. Execrabilis Joan. XXII. v. Caterum de Præb. At resignatione acceptatâ conferre nequit illa, quæ ad liberam alias Episcopi collationem pertinent, sed expectare debet, usquedum novus Episcopus confirmetur; quamvis interea in his, uti & in aliis Beneficiis, quæ conferre nequit Capitulum, constituere debeat vicarium vel commendatarium, ne ex diuturna absentia Beneficiati Ecclesia vel animæ detrimentum patiantur. 7. unire Beneficia; cum unio Beneficiorum non sit faciendâ nisi ex causa necessitatis, adeoque unire sit actus jurisdictionis necessariæ: modò tamen non fiat unio in favorem Capituli, vel in præjudicium Episcopi, uti si Capitulum uniret Beneficium Episcopo subiectum alteri non subiecto.

Econtra Capitulum Sede vacante non potest 1. conferre Beneficia liberæ collationis, ad solum Episcopum spectantis. 2. spectantis ad Episcopum & Capitulum simul, antequam 6. menses ad collationem concessi fluxerint: quo termino autem expirante, si novus Episcopus necdum est confirmatus, vel prior propter censuram ad collationem concurrere non permittitur, necdum absolutus ab ea, si per ipsum stetit absolvi, confert solum Capitulum. 3. suppressere Beneficium; partim quia hæc suppressio est species alienationis, partim quia Trid. s. 24. c. 15. de Ref. facultatem suppressendi concessit Episcopis cum consensu Capituli. 4. Beneficia, vel Ecclesias unitas dissolvere. c. 1. h. t. quia Sede Episcopali vacante non est, qui Episcopale jus tueatur.

Oppones 1. Capitulum nihil potest, derogatur juri Episcopali: sed per unionem Beneficiorum ipsi derogatur, cum ea facta Episcopus deinceps possit facere unam collationem, cum prius potuisset facere duas. 2. per unionem suppressitur quasi, & extinguitur Beneficium, quod alteri accessorie unum sed suppressere Beneficium excedit potestatem Capituli, uti dictum. 3. Capitulum non competit potestas dissolvendi unionem, factam: ergo nec potestas uniendo. c. 1. de R. J. ubi dicitur, quod omnes res, quasquæque causas nascitur, per easdem dissolvatur. R. ad 1. est derogaretur Episcopali juri, tamen, cum necessitas exigit unionem, etiam ipse Episcopus vivens debet unionem facere, non obstante aliquo suo præjudicio: ergo idem poterit quoque Capitulum. Deinde, ut advertit Palao tr. 13. d. 6. p. 1. c. 2. n. 12. Episcopus etiam post unionem unionem Beneficiorum vel Ecclesiarum providet, licet per unam provisionem, & sic non videtur multum præjudicari per unionem. Ad 2. Min. suppressere Beneficium extra calum unionis excedit potestatem Capituli. C. Min. in causa unionis. N. Min. Ad 3. N. Conf. quia unionem expressè concedit Jus, dissolutionem expressè negat: adeoque non stringit augmentum ex c. 1. de R. J. desumptum. Denotatio diversitatis est, quod per unionem collatur utrique Ecclesiæ; nam illa, cui utitur alia, fit amplior, illius autem, quæ unitur, sublevatur paupertas: econtra per dissolutionem utrique præjudicatur; nam unita resistere cogitur ad antiquam paupertatem, vel saltem amittit privilegia, quæ per unionem consecuta est, altera verò minuitur in amplitudine acquisita per unionem.

TITULUS X.

De his, quæ sunt à Prælo sine consensu Capituli.

SUMMARIUM.

1. Quid sit, & quid requiratur ad Capitulum.
2. Quid intelligatur per consensum & consilium Capituli.
3. In quibus consensu Capituli opus sit Episcopo.
4. 5. In quibus consilio tantum.
6. Consuetudo in utroque multum immutatur.

Sciendum 1. Sicut Capitulum Sede vacante & absque Episcopo non omnia pro libito posse docuimus paulò antè, ita vicissim Episcopum, vel alium Prælatum, Sede non vacante, non omnia posse absque consensu vel saltem consilio Capituli, uti nunc docebimus. Nomine Capituli autem hic intelligitur Senatus seu Concilium Episcopi vel alterius Prælati, seu Collegium Capitularium congregatorum, sic dictum à Capite, sub quo regitur, & cum quo Capitulares tanquam membra constituant unum corpus. Istud autem caput non est Episcopus, vel Prælatus, quia hic à Capitularium collegio seu Capitulo distinctus, & Superior est, non pars Capituli, ut indicat

brica huius tituli: sed caput Capituli est Decanus, vel Præpositus, velut pars præcipua illius. Verum tamen est, quod Prælati & Capitulum constituunt unum Ecclesiæ corpus, per c. 1. h. t. Ad Capitulum verò constituendum requiritur 1. ut sint plures personæ eæque Ecclesiæ, sicut Collegium quodcumque saltem ex tribus initiò constitui debere ajunt. 2. ut habeant ararium & cassam communem. 3. atque commune sigillum, quo negotia & acta Capituli quæ talis expendantur. 4. & Actorem, vel Syndicum communem, per quem iura Capituli defendantur, & causæ controversæ agantur. Gonz. in c. 1. de his, quæ sunt à majori. n. 1. Alias quippe non tam *Communitas*, quam *Singularitas* foret. Quidquid verò agit Capitulum, quæ tale, debet agere *Capitulariter*, seu legitime congregatū. arg. c. 5. de Prob. & per majora suffragia. c. 1. §. fin. de his, quæ sunt à majori &c. Canonici proin, aut Religiosi seorsim sumpti, seu singulares, non faciunt Capitulum, nec censentur fieri à Capitulo, in quod non conspirat maior Capitularium pars. Porro Capitula Sæcularia, seu Clericorum vel Canoniorum Sæcularium, sæpe vocantur *Collegia*, & ordinariè habent bona à bonis Episcopi vel Præpositi distincta; Capitula verò Regularia seu Religiosorum sæpe dicuntur *Conventus*, nec possident bona à bonis Prælatorum suorum distincta, cum nec Prælati Regulares propter votum paupertatis aliquid habere proprium possint.

Sec. 2. *Consensum Capituli* nihil esse aliud quam comprobationem Capitularum, qua ratum habent, quod agit Prælati. Differt à *Consilio* Capituli, quod consilium fit sensus, opinio tantum; & non comprobatio Capitularum circa ea, quæ agit Prælati. In effectu interest hoc inter utrumque, quod Prælati, ubi consensum Capituli petere debet, teneatur sequi, quod Capitulum concludit, non verò regulariter consilium; licet aliquo tempore teneatur expectare responsum Capituli, à quo, jubetur consilium petere. c. 1. de Elect. c. 7. de Arbitr. c. 1. de Capell. Monach. Caterum quando Jura prohibent aliquid fieri inconsulto altero, v. g. Episcopo vel Papa, ordinariè indicant necessitatem consensu, uti dum Trid. s. 23. c. 16. de Ref. dicit: *quod si locum inconsulto Episcopo deseruerit, ei Sacrorum exercitium interdicitur*. Idem clarè exprimitur ex c. 4. de Renunt. ac ibi docet Gloss. & Fagn.

Dico 1. Episcopus, vel alius Prælati regulariter tenetur majora negotia & magis ardua expedire cum consensu, vel saltem cum consilio Capituli. Communis, & patet ex t. 1. de his, quæ sunt à Prælato &c. Clem. 1. §. ult. de reb. Eccl. alien. & aliis concordantibus. Ratio est, quia Prælati & Capitulum constituunt unum corpus morale, unam Ecclesiam, & sic in agendis majoribus rebus non decet caput separari à membris & reliquo corpore. Dixi 1. regulariter, nisi nimirum aliud consuetudo obtineat, de qua postea: & nisi Episcopus procedat tanquam Delegatus Apostolicæ Sedis, vel jure

extraordinario, v. g. devoluto; nam ut talis nullam habet communionem cum Capitulo, ut notat Barb. loc. cit. n. 14. & Fagnanus. 2. tenetur, utique sub gravi: an verò actus, sine consensu vel consilio Capituli gestus, sit ipso Jure nullus, pendet ex eo, an Jus addat clausulam irritantem, vel consensum aut consilium requirat tanquam *conditionem, sine qua non*, uti plerumque facit. 3. *majora negotia*; nam tractatio rerum & negotiorum levioris momenti, unà cum ipsa administratione rerum Ecclesiæ, quæ competit Prælati. c. 19. §. fin. de Elect. censetur eidem esse concessa. 4. *cum consensu vel saltem cum consilio Capituli*; prout nempe Jura vel consensum requirunt, vel consilium duntaxat.

Consensum generaliter habere debet Prælati in iis, quæ concernunt interesse vel præjudicium Ecclesiæ, Successorum Prælati, aut ipsius etiam Capituli, & quæ ad Prælatum atque Capitulum simul pertinent, unde in specie requiritur consensus 1. in alienatione rerum immobilium, & mobilium pretiosarum: in Beneficiorum & Ecclesiarum unione: in Beneficiorum suppressione: in impositione pensionum, quas una Ecclesia solvere debeat alteri, excedentes quinquagesimam partem proventuum: in contractu mutui, vel alia conventionione, qua obligatur Ecclesia. c. 1. §. 9. h. t. c. 4. de fidejussor. c. 2. de solut. quia in his omnibus fit aliqua alienatio, & oneratur Ecclesia. 2. In collatione beneficiorum, quæ ad Prælatum & Capitulum simul pertinet. c. 6. h. t. 3. In inquirendis & puniendis subditorum excessibus. cau. 6. caus. 15. q. 7. c. 1. de Excess. Prælati. 4. In processu contra personas in dignitate Ecclesiastica constitutas, vel contra Canonicos Ecclesiæ Exemptæ, Cathedralis aut Collegiatæ, ratione delicti: sed in hoc casu solum tenetur adhibere duos Canonicos, circa initium anni ad id à Capitulo electos. Trid. s. 25. c. 6. de Ref. 5. In augendo vel minuendo numero Canonicorum. per c. 8. de Constit. & in suscipiendis Canonicis, vel Religiosis. per c. 33. de Prob. in 6. In casu, quo vi consuetudinis opus habet consensu Capituli. 7. Juxta aliquos in repudiando legato rei immobilis, cum videatur hæc repudiatio esse alienatio. De quo nos infra Tit. XIII. à n. 9. Caterum sufficit consensus Capituli, licet subsequatur ex intervallo, & non præcedat actum. per c. 3. h. t. §. c. 3. de transact.

Consilium Capituli tenetur Prælati exquirere (licet non sequi, nisi Jus præcipiat, ut procedat juxta consilium) imprimis in iis negotiis, in quibus Jura sic volunt, uti in institutione ac destitutione Abbatum, & Clericorum in beneficiis majoribus. c. 4. h. t. ubi etiam irritatur actus aliter factus: item in providenda lectione S. Scripturæ, & Theologiæ, vel saltem Grammaticæ, Clericos, & alios Scholares pauperes docendæ in Ecclesiis. Trid. s. 5. c. 1. de Ref. Item in negotiis arduis & majoris momenti, pro quibus consensus Capituli, vel etiam consilium expressum non requirit Jus. c. 4. §. c. 1. §. h. t. qualia sunt

con-

condere statuta: punire Clericos propter delicta; administrare res Ecclesiae citra alienationem: dare consensum in alienationem rerum ad Ecclesias inferiores ipsi subiectas pertinentium: consentire in erectionem novi monasterij. Nisi nempe notorium sit, quid agendum; vel nisi aliud habeat consuetudo; vel nisi iusta sit causa non petendi consilij, vel nisi Capitulares sint absentes, & res non patitur moram. Alias igitur & per se tenetur Prælati in negotiis maioribus semper adhibere consilium, & propterea convocare Capitulares. Si agatur de re ad Prælatus vel suorum interestesse spectante, de iure non quidem ad ipsum spectat convocare Capitulum, si tamen convocaret, & rem proponeret, ipse non deberet interesse, ut Capitulares secluso omni respectu liberius rem discutere ac determinare valeant.

§ Oppones 1. Nunquam potest sufficienter probari, an Capitulum dederit consensum: ergo frustra requiritur consensus Capituli. *Ant. prob.* Ad consensum Capituli non admittuntur alij nisi meri Capitulares: sed isti non sunt idonei ad testandum consensum vel dissensum, utpote in causa propria. *Confirm.* Si Prælati neque tractaret cum Capitulo, Capitulares non possent sufficienter testari de consensu non dato, quia essent testes meri singulares, nec unquam possent duo testari de eadem re & de maioris partis dissensu, sed quilibet tantum de suo dissensu: alius autem testis non admittitur. 2. Episcopus non tenetur sequi consilium Capituli: ergo frustra istud exquiritur. 3. De erectione novi Monasterij dicitur in *can. 73. caus. 12. q. 2. de consensu Concilij sui habeat licentiam faciendi*: ergo ad hanc erectionem non sufficit petere consilium, sed requiritur consensus Capituli: quod tamen paulo antè negavimus. *Res. ad 1. N. Ant.* sufficienter enim probant, si iurati testentur de suo consensu vel dissensu, cum alia probatio haberi nequeat: neque testantur in causa propria, sed in causa Ecclesiae, cuius negotium geritur. Ad *Confirm.* pariter satis probant, si iurati negant, tractatum esse institutum: nec obest singularitas ista testium, ubi alia probatio non suppetit, & vel maxime ubi concurrunt alij admodum, v. g. præsumptio &c. Ad 2. ex petitione consilij oritur hæc utilitas, ut Prælati auditis consilientium rationibus procedat cautius & non temere. Ad 3. negatur, ibi de erigendo simpliciter novo Monasterio actum fuisse; sed de Ecclesia Parochiali convertenda in Regularem: quæ conversio, cum sit quædam alienatio, merito requirit consensum Capituli.

§ Dico 2. Consuetudine introduci potest, ut Prælati etiam in negotiis arduis & maioris momenti procedat sine consensu vel consilio Capituli. Communis ex *c. 6. h. t. § c. 3. de consuet. in 6.* Imò Zerola *Prax. Episc. p. 1. V. Capitulum n. 8.* apud P. Engel *b. n. 5.* testatur, hanc consuetudinem passim vigere defacto: Lambertinus autem apud Garciam *p. 5. c. 4. §. 2. n. 241.* Titulum hunc, de his, quæ sunt à Prælati si-

ne consensu Capituli, recessisse ab Aula: quod tamen ita universaliter verum non esse videmus. Oppones: consuetudo tractandi maiora Ecclesiae negotia sine consilio Capituli prævalere potest consuetudo legitime prædicta. *C. Ant. honestati*, quam præcipit ius naturale vel Divinum. *N. Ant. § Conf.* Non omne, quod decet & expedit fieri, statim est præcepto Juris Naturalis: si verò tantum præcipitur à Jure Positivo, quod conveniens est ac utile, consuetudini fit locus.

TITULUS XI.

De his, quæ sunt à Majori parte Capituli.

SUMMARIUM.

1. Quæ sunt à Capitulo, debent capitulariter fieri.
2. Quando censetur legitime congregatum.
3. Et à quo congregandum.
4. Regulariter requiritur & sufficit, si major pars Capituli conspiret.
5. Medium duntaxat votum facit majoritatem.
6. Et an requiratur subscriptio Capitularium.

Sciendum, cum secundum dicta debent Prælati in multis negotiis adhibere consilium vel consilium Capituli, vel maioris partis, rectè nunc explicari, quandonam debeat majoritas, prius autem, quandonam censetur Capitulum esse legitime congregatum, & ejus acta habeant vim, tanquam capitulariter facta; nihil enim valent, quæ separatim aguntur à singulis Capitularibus, & non congregatis: quia si abest collectio, non sunt acta Communis, Collegij, seu Capituli quæ talia Text. notabilis in *c. 55. de Elect.* ibi: *nec ex particularibus, vel particularibus consensibus apparet universalis electio vel communis, licet quilibet particularis veritatem exprimat sue partis, quædam ex singularibus propositionibus universalis propositio non apparet, nisi per signum universale* tan exprimat.

Dico 1. Ut Capitulum habeatur pro legitime congregato, debent vel omnes in loco præfentes, vel saltem duæ partes tertiæ eorum qui jus suffragij habent, ac interesse volunt, possunt, convocari debito modo in locum & num ab habente potestate convocandi. Text. & DD. in *c. 42. de Elect. l. 3. § 4. ff. quod capere cunque Univers.* Dixi autem 1. vel omnes, vel saltem duæ partes tertiæ; quamvis enim omnes omnino, qui debent, possunt, ac volunt interesse, per se citari deberent. *c. 42. cit. v. agatur* tamen Convensus, & acta in eo, si duæ partes illorum, casu quo dividerentur in tres partes, v. g. ex duodecim octo citentur; quia vis Capituli consistit & adhuc retinetur in duobus tertiis. *l. 3. § 4. cit.* Si verò unus, vel plures per neglectum vel contemptum non fuerint citati (modò non plures quam tertia pars fuerint neglecti; tunc enim fieret congregatio Capitularis nulliter) ille unus vel plures, si vo-